

Drie vrouwen, vijf dagen en de terugkeer van de Onbekende Soldaat

ANNA HOPE

WAKE
VOOR EEN
ONBEKENDE

XANDER

ROMAN

Anna Hope

Wake voor een
onbekende

Uitgegeven door Xander Uitgevers BV

Hamerstraat 3, 1021 JT Amsterdam

www.xanderuitgevers.nl

Oorspronkelijke titel: *Wake*

Oorspronkelijke uitgever: Doubleday

Vertaling: Carla Hazewindus en Anne Jongeling

Omslagontwerp: Studio Marlies Visser

Omslagbeeld: Getty Images

Kaart: John Taylor

Auteursfoto: Jonathan Greet

Zetwerk: ZetSpiegel, Best

Copyright © 2014 Anna Hope

Copyright © 2015 voor de Nederlandse taal:

Xander Uitgevers BV, Amsterdam

Eerste druk 2015

ISBN 978 94 0160 250 1 | NUR 302

Niets uit deze uitgave mag openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor mijn ouders, Tony en Pamela Hope

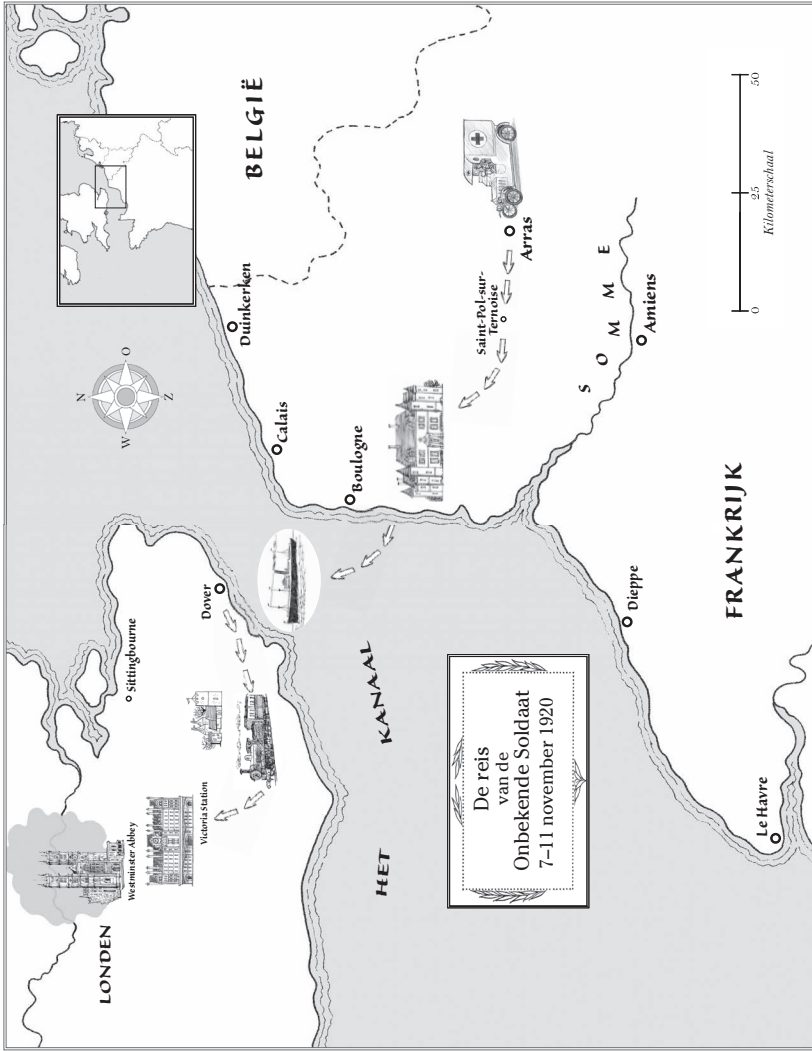
wa•ke (z.nw.) (de; v(m); meervoud: waken, wakes)

1 het wachthouden;

2 het wakker zijn;

3 volgstroom;

4 wacht

DAG EEN

ZONDAG, 7 NOVEMBER 1920

In Arras, in het noorden van Frankrijk, lopen drie militairen de kazerne uit. Een kolonel, een sergeant en een soldaat. Het is omstreeks middernacht en buiten is het bitter koud. Ze begeven zich naar de legerambulance die vlak bij de uitgang geparkeerd staat. De kolonel gaat met de sergeant voorin zitten, de soldaat klimt op de achterbank. De sergeant start de motor, een slaperige schildwacht wuift ze door de poort.

De weg zit vol kuilen, en de jonge soldaat moet zich in het bonkende voertuig stevig vasthouden aan een lus aan het dak. Zijn toch al zo beverige gevoel wordt er met dit gestuiter niet beter op. Deze ruwe nacht ervaart hij als een straf die wordt voltrokken; nog maar luttele minuten geleden werd hij gewekt en gesommeerd zich onmiddellijk aan te kleden en naar buiten te gaan. Voor zover hij weet heeft hij niets op zijn kerfstok, maar je weet maar nooit in het leger. In het afgelopen half jaar, sinds hij in Frankrijk is gestationeerd, heeft hij kennelijk de nodige overtredingen begaan waarbij hem pas achteraf werd verteld hoe en waarom.

Hij knijpt zijn ogen dicht en klemt zich in de rammelende wagen steviger aan de lus vast.

Hij had gehoopt hier dingen te kunnen meemaken. Dingen die hij had moeten missen omdat hij indertijd nog te jong was voor het strijdfront. Dingen waar zijn oudere broer over schreef in zijn brieven naar huis. Zijn broer de held, die sneuvelde toen hij een Duitse

loopgraaf probeerde te overheersen en wiens lichaam nooit meer is gevonden.

Maar in werkelijkheid heeft hij amper iets beleefd. Hij zit vast in de puinhopen van Arras, waar hij week in week uit met stenen sjouwt waar ze de huizen en de kerken mee op willen bouwen.

De sergeant zit voorovergebogen achter het stuur en concentreert zich op de weg. Hij kent de omgeving goed, maar vanwege de verraderlijke kraters in het wegdek rijdt hij liever overdag. Hij wil geen klapband, zeker niet deze nacht. Ook hij heeft geen idee waarom hij hier moet zijn, in het holst van de nacht zonder enige aankondiging vooraf, maar hij weet wel beter dan de grimmig zwijgende kolonel naast hem om opheldering te vragen.

Dus ondergaan de militairen deze rit met de ronkende motor onder hun voeten. Ze rijden door een open veld en zien geen hand voor ogen, behalve wat in het schijnsel van de koplampen wordt gevangen, zoals een nachtdier dat geschrokken weglucht in de duistere nacht.

Na ongeveer een half uur blaft de kolonel met schorre stem een bevel. 'Hier. Hier stoppen.' Hij geeft een klap op het dashboard. De sergeant zoekt een geschikte plek in de berm waar hij de legerambulance kan neerzetten. De motor sputtert en is dan stil. Zwijgend stappen de mannen uit.

De kolonel knipt zijn zaklantaarn aan en rommelt in de achterbak van de wagen. Hij haalt twee spades en een grote jute zak tevoorschijn. De spades overhandigt hij aan beide mannen, de zak draagt hij zelf. Hij klimt over een lage muur. De twee anderen volgen zijn voorbeeld, en met behoedzame bewegingen concentreren ze zich op het zwaaiende licht van de zaklantaarns.

De grond is bevroren. Dat betekent dat de modder hard is en makkelijk te belopen, niettemin is de soldaat op zijn hoede; de grond is bezaaid met verworpen stukken metaal en zit vol met, vaak diepe, kuilen. En hij weet dat er overal blindgangers liggen. Zij zijn de

oorzaak van de vele begrafenissen onder de Chinese arbeiders, die speciaal zijn overgebracht om de lijken te ruimen. Alleen al in de afgelopen week zijn er onder hen vijf doden gevallen; ze eindigden in de graven die ze juist voor anderen hadden gedolven.

Ondanks de kou en zijn onbestendige gevoel begint hij het naar zijn zin te krijgen. Hij vindt het spannend om hier te lopen, in het donker, te midden van de ravage van ontwortelde bomen, waar overal het gevaar lonkt. Net alsof hij hier op een andere missie is, denkt hij. Een heldhaftige missie, een waarover hij naar huis kan schrijven. Wat hem ook te wachten staat, alles is beter dan het een-tonige opbouwen van kerken en scholen.

Na een poosje lijkt de grond zich voor hen te openen, als ze de overblijfselen van een loopgraaf bereiken. De kolonel daalt de ladder af en doet een paar stappen naar voren, de twee anderen volgen zijn voorbeeld. In ganzenpas lopen ze door de zigzaggende geul.

De soldaat probeert in te schatten hoe diep de loopgraaf is. Hij is zelf niet lang en de rand is niet erg hoog. Ze passeren een schuilholte, met een krankzinnig verbogen deur die nog net aan een laatste scharnier hangt, de andere hengsels zijn al lang verteerd. Na een korte aarzeling licht hij de ruimte met zijn lantaarn bij, maar er is binnen niet veel anders te zien dan een oude tafel die tegen de wand is geschoven, met een roestig, geopend blik erop. Vlug wendt hij zijn lantaarn weer van de maffe ruimte af en haalt de anderen in.

Vlak voor hem ziet hij de kolonel een kort recht stuk in de loopgraaf betreden, waar hij aan het eind rechts afslaat en in een andere loopgraaf terechtkomt, die net als de eerste in een zigzagconstructie is gebouwd.

‘Frontlinie,’ mompelt de sergeant.

Na een paar meter valt de lichtbundel van de lantaarn van de kolonel op een verroeste ladder die tegen de wand van de loopgraaf staat. Hij gaat ervoor staan, plaatst een voet op de onderste lat en stampert er een paar keer met zijn voet op om te voelen hoe stevig hij is.

'Mag ik iets vragen?' vraagt de sergeant hem.

'Wat is er?' De kolonel kijkt hem over zijn schouder aan.

De sergeant schraapt zijn keel. 'Moeten we hier naar boven?'

De soldaat ziet dat de kolonel slikt, zijn adamsappel gaat langzaam op en neer. 'Had jij een beter idee dan?'

De sergeant heeft daar geen antwoord op.

De kolonel draait zich om en klautert met een paar snelle bewegingen langs de ladder naar boven.

'Goddomme,' prevelt de sergeant. Hij heeft zich nog niet verroerd.

De soldaat achter hem popelt om de kolonel te volgen. Ergens weet hij dat hij daarboven nog meer verwoest landschap zal aantreffen, maar toch hoopt hij op iets anders, iets wat in de richting komt van wat hij beoogde, waar hij dat vage, dappere, prachtige gevoel over heeft dat hij niet uit durft te spreken, niet eens in gedachten. Maar hij mag pas in actie komen na de sergeant, en de sergeant staat daar als een zoutpilaar.

Boven hun hoofd verschijnen de laarzen van de kolonel, die met zijn zaklamp in hun gezicht schijnt. 'Wat staan jullie te treuzelen? Kom naar boven. Meteen.' Hij spuwt zijn woorden uit, alsof hij kogels afvuurt.

'Ja, natuurlijk.' De sergeant sluit zijn ogen, even lijkt het alsof hij een schietgebedje wil opzeggen, dan vermant hij zich en gaat de ladder op. De soldaat volgt hem, terwijl hij het bloed in zijn oren voelt kloppen. Eenmaal boven blijven ze even staan om op adem te komen. De lichtbundels van hun lantaarns tasten het omliggende terrein af; ze kijken naar een roestige, spiraalvormige prikkeldraadversperring, als het op hol geslagen geraamte van een oude slang, van meters doorsnee die zich uitstrekt in beide richtingen voor zover het oog reikt.

'Godverju,' laat de sergeant zich ontoallen. En dan, iets luider: 'Hoe komen we ooit door dat kreng heen?'

De kolonel haalt een draadschaar tevoorschijn. 'Alsjeblieft.'

De sergeant neemt het gereedschap aan en weegt het in zijn hand. Hij kent het klappen van de zweep, hij heeft al vaker prikkeldraad doorgeknipt. Afrasteringen. En hij heeft zelf ook vaak genoeg prikkeldraad gespannen. Als ze de tijd hadden om het goed te doen, lieten ze her en der openingen die de vijand nooit zou opmerken. Maar hier zitten geen gaten in. De versperring is overal in de verdrukking gekomen en tot een onontwarbare kluwen verworpen. Volkomen geruïneerd. Net als alles in dit verloekte oord. 'Goed.' Hij overhandigt zijn spade aan de soldaat. 'Licht me bij, oké?' Hij buigt zich naar voren en begint te knippen.

De soldaat kijkt toe terwijl hij de lichtbundel zo stabiel mogelijk probeert te houden. Er zit van alles verstrikt in het prikkeldraad, en zo te zien al een hele tijd. Rafelige lappen textiel, stijf bevroren; in het schijnsel van zijn lamp lichten beenderen wit op, al is het onmogelijk te zien of het menselijke of dierlijke resten zijn. Het ruikt raar op deze plek, naar metaal in plaats van naar aarde; hij kan het op zijn tong proeven.

Als de sergeant klaar is, draait hij zich om en wenkt de andere twee hem te volgen. Hij heeft vakwerk verricht; ze kunnen met gemak door de smalle opening die hij heeft gemaakt.

'Deze kant op.' De kolonel haast zich over het bultige veld, waar overal kleine kruisjes uit de grond steken. Ze zijn van blank hout gemaakt of geïmproviseerd van bijeengebonden spaanders. Er zijn ook flessen ondersteboven in de aarde gestoken, hier en daar zitten er stukjes papier in. De kolonel knielt af en toe neer om met zijn zaklantaarn een inscriptie bij te lichten, maar loopt telkens door.

De soldaat probeert zijn gelaatsuitdrukking te peilen. Naar wie zou hij op zoek zijn?

De kolonel bukt zich bij een van de houten kruisjes die een stukje verder op staan. 'Hier.' Hij gebaart dat ze dichterbij moeten komen. 'Jullie moeten hier graven.' Iemand heeft met een bibberig handschrift in zwarte pen een datum op het kruis gezet, maar geen naam.

De soldaat gehoorzaamt. Hij tilt de spade op en steekt hem in de grond. De sergeant doet hetzelfde, maar na een paar scheppen aarde houdt hij op.

'Ik heb een vraag.'

'Zeg het maar.'

'Wat is de bedoeling hiervan?'

'We zoeken naar een lijk,' zegt de kolonel. 'Schiet op, man. We hebben niet de hele dag.'

De twee staren elkaar aan. De sergeant slaat als eerste zijn ogen neer, spuugt op de grond en gaat verder met graven.

Onder de bevroren modderlaag is de grond rul. Lang hoeven ze niet meer door te gaan, want weldra schraapt metaal langs metaal. De sergeant legt zijn spade op de grond en knielt neer om de modder van een metalen helm te vegen. 'Volgens mij hebben we iets gevonden, kolonel.'

De kolonel schijnt met zijn zaklantaarn in de kuil. 'Ga door,' zegt hij met verstikte stem.

Nu zitten beide mannen op hun hurken en vegen met hun handschoenen zo goed en zo kwaad als het kan de aarde van het lichaam. Maar dit is niet echt een lichaam. Het is een hoopje beenderen in een vergaan uniform. Er is niets meer over van het menselijk weefsel, afgezien van een paar zwartbruine flarden aan de zijkant van de schedel.

'Maak hem zo schoon mogelijk,' zegt de kolonel, 'en zoek naar emblemen.'

De dode man ligt scheef in de aarde, zijn rechterarm onder zijn romp gebogen. Ze buigen zich naar voren, tillen hem op en draaien hem om. De sergeant pakt zijn zakmes en schraapt ermee over de plek waar ooit de schouder zat. Het regimentsembleem komt tevoorschijn, maar het is onleesbaar geworden, de kleuren zijn verwaagd en in de grond gesijpeld; het is onmogelijk de herkomst vast te stellen.

'Het is niet meer te lezen, kolonel. Het spijt me.' Het gezicht van de sergeant is rood in het lantaarnlicht, bezweet door de inspanning.

'Kijk of er iets rondom het lichaam te vinden is. Wroet de aarde om, ik wil alles wat hem mogelijk kan identificeren.'

De mannen doen zoals hen is opgedragen, maar ze kunnen niets vinden.

Na een poosje komen ze langzaam overeind. De soldaat wrijft over zijn onderrug terwijl hij de stoffelijke resten bekijkt van de man die ze hebben opgegraven, en die daar nu half op zijn zij ligt. Er schiet een gedachte door zijn hoofd: zijn eigen broer is hier gestorven. Op een soortgelijk veld in Frankrijk. Zijn lichaam is nooit teruggevonden. Stel dat hij het is?

Het is onmogelijk te achterhalen.

Hij kijkt op naar de kolonel. Het is ook onmogelijk na te gaan of dit het lichaam was dat de officier zocht. Zinloos. Hij wacht op een reactie van de kolonel en zet zich schrap voor een eventuele woede-uitbarsting.

Maar de man knikt slechts kort.

'Goed,' zegt hij en hij drukt zijn peuk in de grond uit. 'Til hem op en stop hem in de zak.'

Hettie wrijft met haar mouw over het beslagen raam van de taxi en tuurt naar buiten. Ze kan bijna niets zien, in elk geval niets wat op een nachtclub lijkt – alleen maar donkere, uitgestorven straten. Je zou niet zeggen dat ze vlak bij Leicester Square zaten.

'Hier is het,' zegt Di tegen de taxichauffeur.

'Eén pond alsjeblieft.' Hij doet de binnenverlichting aan en laat de motor draaien.

Hettie geeft hem haar deel. Tien shilling. Een derde van haar gage. Haar maag krimpt als het geld naar de voorbank verdwijnt. Maar deze taxi is geen luxe-uitgave, niet dit keer; de bussen rijden niet meer en de metro is dicht.

‘Het is echt de moeite waard,’ fluistert Di als ze de auto uitstappen. ‘Beloofd. Op mijn erewoord.’

De taxi rijdt weg en hun handen vinden elkaar, in de onverlichte zijstraat, waar de kiezels en glasscherven onder hun dansschoentjes knarsen. Het koude zweet staat Hettie op de rug. Het moet al na enen zijn, zo laat is ze nog nooit op straat gebleven. Ze denkt aan haar moeder en haar broer in Hammersmith, die nu op één oor liggen. Over niet al te lange tijd staan ze op om naar de kerk te gaan.

‘Hier moet het zijn.’ Di blijft stilstaan voor een oud gebouw van drie verdiepingen. Er brandt geen licht achter de gesloten luiken en de enige verlichting bij de deur is een miniem blauw peertje.

‘Weet je het zeker?’ Hetties adem maakt vrieswolkjes in de kille nachtlucht.

‘Kijk maar.’ Di wijst naar een kleine plaque op de muur, op het oog een doorsnee rechthoek die net zo goed van een dokter of tandarts had kunnen zijn. Maar er staat een naam in het brons gegraveerd: DALTON’S NO. 62.

Dalton’s.

Legendarische nachtclub.

Zo legendarisch dat mensen diens bestaan ontkennen.

‘Ben je er klaar voor?’ Met een spookachtig blauwe glimlach klopt Di op de deur. Er wordt een paneeltje opzij geschoven. Twee fletse ogen in een vakje van licht. ‘Ja?’

‘Ik kom voor Humphrey,’ zegt Di. Met een kakstem. Achter haar weet Hettie amper haar lachen in te houden. De deur gaat open. Ze moeten zich naar binnen wringen, want de en-

tree is zo krap als een servieskast. Achter een houten balie staat een jonge man. Zijn blik valt kort op Hettie, met haar baret en haar bruine jas, en blijft hangen bij Di met haar donkere ogen, en de boblijn van haar kapsel die net onder haar hoedje uitkomt. Di kan op een bepaalde manier kijken, eerst met haar hoofd schuin naar beneden en dan weer omhoog. Dan staren de mannen naar haar. Ze doet het nu ook. De portier heeft ogen op steeltjes, ziet Hettie.

‘Je moet je inschrijven,’ kan hij ten slotte uitbrengen en wijst naar het registerboek dat voor hem op de balie ligt opengelegd.

‘Tuurlijk.’ Di trekt een handschoen uit, buigt zich naar voren en zet met een ervaren pennenstreek haar naam neer. ‘Nu jij.’ Ze reikt Hettie de pen aan.

Ergens beneden klinkt het gedempte geluid van muziek: een montere trompet. Een vrouw schreeuwt. Hettie kan haar hartslag voelen: *bonk-bonk-bonk*. De inkt van Di’s handtekening, die over de lijntjes is gegaan, glanst nog. Hettie doet eveneens haar handschoenen uit en krabbelt haar naam neer: Henrietta Burns.

‘Ga maar naar binnen.’ De man trekt het boek naar zich toe en gebaart naar de onverlichte trap achter hem.

Di gaat voorop. De trap is oud en de treden kraken, en als Hettie steun zoekt bij de muur stuiten haar vingers op klamme schilfers. Zo had ze het zich niet voorgesteld; dit lijkt in de verste verten niet op de Palais, waar alle glamour in de entree zit. Zo’n krakkemikkige, bedompte trap is toch een prelude van niks? Wel kan ze de muziek inmiddels goed horen, geroezemoes van mensen, het geluid van voeten op de dansvloer. Als ze bijna de trap zijn afgedaald voelt ze een dreigende paniekaanval. ‘Je laat me toch niet in de steek hier, hè?’ Ze reikt naar Di’s arm.

‘Natuurlijk niet.’ Di steekt haar hand uit, geeft haar een be-
moedigend kneepje en duwt de deur open.

De geur van de dicht opeengepakte dansende mensenmassa is overrompend. De club kan niet groter zijn dan de beneden-
verdieping in het huis van Hetties moeder, en het is er stamp-
vol, met dicht tegen elkaar aan geschoven tafeltjes en de dans-
vloer een woelige ruimte die voor iedereen vrij toegankelijk
is. De meeste aanwezigen zijn uitgedost in avondkleding – de
heren in smoking, de dames in kleurige galajurken – maar er
zit ook alledaagse kleding tussen. De band die de zaal op zijn
kop zet met een ragtime, heeft een negerzanger – dat ver-
baast Hettie nog het meest. Ze heeft nog nooit een neger-
zanger gezien. Het is een duizelingwekkende plek, alsof alle
kleuren aan de bovengrondse stad zijn onttrokken en naar
deze ondergrondse ruimte zijn gesmokkeld.

‘Machtig!’ grijnst Di.

‘Zeg dat wel,’ beaamt Hettie en ze haalt diep adem.

‘Daar is Humphrey!’ Di zwaait naar een blonde man die
zich een weg door de menigte baant. Hettie herkent hem van
die ene avond in de Palais, nu twee weken geleden, toen hij
Di inhuurde voor een dansje, en toen nog een, en nog een, tot
sluitingstijd. (Het is hun werk: danspartner in de Ham-
mersmith Palais. Te huur voor sixpence per dans, zes avonden per
week.)

‘Jottem!’ zegt Humphrey die Di een kus op de wang geeft.
‘Je hebt het gevonden. En jij bent zeker...’

‘Henrietta.’ Ze geeft hem een hand.

Humphrey kan niet veel ouder zijn dan zij of Di. Hij heeft
een soepele handdruk en een prettig gezicht met sproeten.
Knap om te zien, dat zeker. Di heeft wel met andere types
aangepapt. Na een jaar in de Palais heeft Hettie een kompas
voor mannen ontwikkeld. Aan twee minuten heeft ze genoeg

om ze te doorgronden. Dan weet ze of ze getrouwd zijn en ertussenuit zijn gepiept voor een avondje in hun eentje met het schuldzweet op hun voorhoofd. Ze herkent de glazige blik als ze zich haar in gedachten zonder kleren voorstellen. Of als ze oprecht aardig zijn, zoals Humphrey. 'Kom mee,' zegt hij met een glimlach, 'we zitten daar.'

Ze wurmen zich achter hem aan tussen de volle tafeltjes door. Hettie raakt achterop omdat ze telkens blijft staan om naar de band te kijken, naar de zanger met de verbijsterend donkere huid, en naar de meute op de dansvloer die in het rond wervelt op een manier waar geen levende ziel in de Palais zich aan zou wagen. Ten slotte bereiken ze een tafeltje in de hoek, niet ver van het podium. Een kleine man in een pandjesjas staat op.

'Diana, Henrietta, dit is Gus,' zegt Humphrey.

Hetties gezelschap voor deze avond is gezet, pafferig en nauwelijks groter dan zij. Door zijn dunnende haar kan ze zijn hoofdhuid in de drukkende warmte zien glimmen. Ontmoedig kan ze een glimlachje opbrengen.

'Mag ik je jas aannemen?' vraagt hij gediensstig. Met tegenzin laat ze hem begaan. Haar bruine jas is al geen pronkstuk, maar de jurk die ze aanheeft is de enige die ze heeft, en na een dubbele dienst in de Palais is die verre van fris.

Aan de overkant van hun tafel laat Di haar jas onbekomerd van haar schouders glijden en onthult de jurk die ze vorige week met Humphreys geld heeft gekocht. Hettie krimpt in elkaar. De jurk van Di. Wat zou ze ook graag zo'n soort jurk willen hebben, haar verlangen is zo sterk dat het bijna pijn doet. De jurk oogt zwart, maar er zitten zo veel kraaltjes op, zo veel snoezig kleine, iriserende steentjes, dat de precieze kleur niet is vast te stellen. Hettie was erbij toen Di hem bij Selfridges kocht. Hij kostte zes pond – Humphreys

geld – en Hettie moest haar afgunst wegslikken en vrolijk meelachen toen ze voor de lol met de lift op en neer bleven gaan.

De mannen staren haar allebei aan totdat Gus zich herinnert wat omgangsvormen zijn. Vlug gaat hij naast Hettie zitten en wijst op de schaal broodjes op tafel. ‘Ze smaken niet echt lekker,’ zegt hij met een lachje, ‘maar ze zijn bij elk drankje inbegrepen. Geen vergunning, vandaar. We stapelen ze gewoon op en schuiven ze opzij. Zo.’ Hettie ziet de broodjes uit haar blikveld verdwijnen. Ze zou een moord plegen voor een hap. Sinds de hampastei in de pauze om zes uur heeft ze niets meer gegeten.

‘Je bent heel goed in je werk, hè?’ Gus schenkt een glas voor haar in uit de fles op tafel. ‘Humph heeft verteld dat jullie danspartners zijn in de Palais. Klopt dat?’

‘Ach...’ Hettie nipt van haar glas, waar een zoetig bruisend goedje in zit. Ze weet het niet zeker, maar ze denkt dat het champagne is. ‘We kunnen ermee door, denk ik.’

Ze doet haarzelf noch Di recht. Samen studeren ze al jaren op hun danspassen in huiskamers waar ze de tapijten hebben opgerold, ze zingen liedjes die ze inmiddels uit hun hoofd kennen en oefenen eindeloos met behulp van de foto’s in *Modern Dancing*, waarbij ze om de beurt leiden. Ze zijn op afstand de beste twee danseressen in de Palais. En dat is geen opscheperij. Het is eenvoudigweg de waarheid.

‘Ik kan niet dansen, echt niet,’ zegt Gus met een kinderlijke pruillip.

Hettie glimlacht naar hem. Hij mag dan geen knappe man zijn, hij is geen kwaai kerel. ‘Dat zal toch wel meevallen?’

‘Nee hoor.’ Hij wijst met een grimas naar beneden. ‘Twee linkervoeten. Ben ik mee geboren.’

Op de dansvloer gaat een onstuimig gejuich op, en als ze

zich omdraait ziet ze hoe begeistert de zanger zijn muzikanten opzweept. Het moeten Amerikanen zijn, dat kan niet anders. Ze kent geen enkele Engelse band die zo bevolgen zou spelen; niet sinds de houseband van de Palais vertrokken is, niet sinds de Original Dixies, met hun koeienbellen en fluitjes en toeters, waren teruggegaan naar New York. Het publiek heeft het niet meer; ze laten zich op een uitzinnige manier gaan en hebben lak aan de buitenwacht. Dat zou haar moeder eens moeten zien. 'Fatsoenlijk' is haar lijfwoord. Als ze zou zien hoe deze mensen zich vermaken, kreeg ze een appel-flauwte.

Ze wendt zich tot Gus. 'Het is een kwestie van oefenen, dat is alles,' zegt ze. Ze neemt nog een slokje terwijl ze haar lichaam voelt gonzen door het ritme van de muziek.

'Nee hoor,' houdt hij vol. 'Ik bak er echt niets van. Kreeg nooit de slag te pakken.' Hij draait zijn glas een paar bruuske slagen. 'Ben je klaar voor een uitdaging als je de dansvloer op wilt?' vraagt hij.

'Reken maar.' Hettie werpt een vlugge blik op Di, die met haar donkere hoofd heel dicht bij Humphrey zit, innig verzonken in een fluistergesprek dat ze niet kan verstaan.

De gierende akkoorden van de ragtime vloeien over in een rustiger tempo, de band speelt een nummer in een langzame vierkwartsmaat. Ze wurmen zich naar de dansvloer en vinden een beschikbaar plekje aan de rand. Gus neemt haar hand in de zijne en kijkt naar het plafond, alsof alle mysteriën van de dansbewegingen daar staan uitgetekend. Hij maakt een sprongetje, telt af en daar gaan ze.

Hij heeft gelijk, hij slaat een modderfiguur op de dansvloer. Geen greintje muzikaal gevoel, minstens twee maten te snel – hij trapt eerder tegen de muziek dan dat hij zich door de klanken laat leiden.

‘Luister dan!’ wil Hettie het liefst tegen hem zeggen. ‘Laat je meeslepen. Hoor je niet hoe machtig ze spelen?’

Maar het zal niets uitrichten, dus ze probeert zich aan zijn harkerige stijl aan te passen. (Vuistregel in de Palais: wees nooit beter dan je danspartner. Je wordt ingehuurd om ze een fijn gevoel te bezorgen, en als dat lukt vragen ze je opnieuw. Zoals Di het graag omschrijft: ‘Als puntje bij paaltje komt, is het een puur economische kwestie.’)

Na een poosje wordt Gus’ greep iets losser en kijkt hij verrukt omhoog. ‘Ik zal barsten, het gaat me nog lukken ook!’ Ze zwieren over de dansvloer, Hettie zet haar stijl dik aan om de zijne te flatteren en tegen het eind van het nummer maakt hij een overwinningspirouette. ‘Humph had gelijk!’ Stralend komt hij tot stilstand. ‘Jullie kunnen er wat van. Maar ik heb nu wel dorst.’ Hij is buiten adem en wist met een zakdoek het zweet van zijn gezicht. ‘Wacht, ik haal iets te drinken voor ons.’

Hij verdwijnt in de dansmolen en Hettie vindt een plekje tegen de vochtige muur, blij om even alleen te zijn en het schouwspel rustig te kunnen overzien. Een jong stelletje loopt voorbij, giechelend houden ze elkaar overeind. Het meisje is jong en elegant, haar lichaam gehuld in blauwe zijde en om haar lange hals glanst een parelsnoer. Maar haar mooie gezichtje staat wazig en ze struikelt om de haverklap. Hettie beseft dat ze te veel heeft gedronken. Ze staart hen na, in de veronderstelling dat een zaalwachter zal komen om hen te verwijderen. Maar niemand trekt zich iets van hun aan. Het is duidelijk dat de zaken hier heel anders zijn geregeld dan in de Palais.

Op dat moment botst iemand met een ferme dreun tegen haar rug. Ze valt bijna, maar kan zich nog net in evenwicht houden.